

Tavaszi parlament Érsekújvárott

Ez év elején Pozsonyban megalakult Magyar Kisebbségi Társaság megbeszélésre hívta Szlovenszko minden magyar kultúrszervezetét. A megbeszélést Tavaszi Parlamentnek nevezte el a cseh fiatal értelmiség Ifjúsági Parlamentjének példájára. A parlamenti meghívókat elküldték az összes jelentős kultúrszervezeteknek, de kifejezetten kizárták a politikai pártokat, azok vezetőit, az aktív politikusokat és a pártok kultúrpolitikai csoportjait. Ezzel az intézkedéssel el akartak oszlatni a rendezők minden esetleges gyanút, másrészt ki akarták küszöbölni a kisebbségi életben oly nagy mértékben megnövekedett politikai befolyást a megbeszélésekből. Ez az elővigyázatosság helyesnek bizonyult, mert bár e legjelentősebb régi kultúregyesületek alig jelentek meg, részt vett a kongresszuson a fiatal magyar értelmiség minden árnyalata.

A Parlament két napig ülésezett. A megnyitást közvetítette a pozsonyi rádió, ami szintén rendkívüli eset volt, amennyiben független, jelentős magyar kultúresemény ezúttal jutott először a rádióhoz a nyilvánosság elé. A megnyitást, az üdvözléseket és az egész első napi megbeszélést szinte meghatott hangulat jellemezte. A népvédelem, a jogtalanság és erőszak elítélése, a haladó magyarság, a több szociális igazság vágya valamennyi felszólaló szavaiban megmutatkozott.

Érdekesebb és mozgalmasabb volt a Parlament második napja. A szlovenszko magyarság kultúrpolitikai kérdéseinek fölvetése ideológiai vitát támasztott s a kisebbségi testvériesülés hangulatába beleontott az új világtörékvések vihára. A fasiszta szellemű Gömöri diéta egyik képviselője ismertette mozgalmuk irodalomkritikai felfogását. A fajelmélet és ellenforradalom elvei azonban senkire sem hatottak és a támadó ideológia lesújtó bírálatban részesült. A fajtisztaság, a faji el-

zárkózás, az asszimilálás, a kereszténység, a demokrácia, a kisebbségi jövő problémái merültek fel a kiborult vitában s az előadót kivéve senki sem akadt, aki valamely formában nem utasította volna el a nyilvánvalóan göbbelsi propagandából táplálkozó irodalomszemléletet. A különböző kritikák egymás után kimutatták, milyen mértékben logikátlan, tudománytalan keresztényellenes és antihumanista ez a gondolatmenet, amely azonfelül, hogy ellentétben áll a legszebb magyar szellemi hagyományokkal a kisebbségi magyarságra nézve végzetessé válható elveket tartalmaz. *Farkas István* gyöngye védekezése és önigazolási kísérlete teljessé tették álláspontjának vereségét, mivel állításait részben visszavonta és módosította. Így véglegessé tette a haladó szellem győzelmét, anélkül, hogy a parlament egységét megbontotta volna. Mindenki számára világossá vált, ugyanis, hogy ezek az elvek a gyakorlatban a kisebbség megsemmisítésével volnának egyértelműek, amiből további következtetésként azt a tanulságot vonták le a parlament résztvevői, hogy kis népek, néptörzsek és kisebbségek fönnmaradását kizárólag a demokratikus társadalmi irányzatok biztosíthatják. Ha gyakorlati eredményei egyelőre nem is lesznek, akkor is nagy jelentőséggel bír az a tény, hogy a csehszlovákiai magyarság kultúrszervezeteinek első, közös összejövételén hajótörést szenvedett a reakció és az elvi ellenfeleket i meghajlásra kényszerítette a haladó szellem. A Sarló megszűnése óta ez az első közéleti jele annak, hogy a szlovenszko magyar szellemi élet nem veszítette el kapcsolatait az új társadalmi törekvésekkel.

Az új, ami a Tavaszi Parlamentben kialakult, nem csupán az volt, hogy a munkásság a polgárságnak kezét nyújtott a kultúra védelmének és építésének közösségében, hanem az a tény is, hogy

ezt a munkára nyújtott kezet el is fogadták. Ebből adódott a konferencia által felvetett lehetőségek egyike: a kulturális egységfront, mely széles alapot biztosít a kultúra védelmének és építésének küzdelmében.

Nemzeti kultúránk védelme és megmentése nem járna sikerrel, ha nem lát-nánk meg azokat az okokat is, amelyek ennek a kisebbségi magyarságnak kultúr-fejlődését megakasztják. Itt igazolódik a magyarságnak, mint kisebbségnek a szerepe a nemzetiségi kultúrvonalon. Arról van szó, hogy éppen, mert kisebbség vagyunk, kultúránk kialakítására és a meglévő, de omladozó kultúrromjaink megmentésére magunk biztosítsuk a kultúrfejlődés alapját. Mert a kisebbségi nemzet, ha nem tudja megfelelően kifejleszteni új kultúráját és csak a régi romokon kesergeti el sirámain, menthetetlenül elpusztul. Kisebbségi kultúránk pedig éppen elég sok támadásnak, sőt marakodásnak van kitéve. Nem elég az, hogy lesz egy szellemi élcsoport, amelyik a maga elgondolásában építi kultúráját, ha nem lesz kisebbségi nemzet, amelyik az fel is tudja használni. Összefogásra van szükség sorvadó kultúránk megmentésére.

A dunai államok együttműködése és az egyetemi ifjúság

(Centred'Amicie Internationale) védnöksége alatt, 1936. április hó 23-ikán a Sorbonne-on tartották meg a jugoszláv, román, csehszlovák és magyar demokratikus érzelmi diákság képviselői a nemzetiségi kisebbségek problémájával foglalkozó konferenciájukat. Ezen első közös összejövetelük eredményeképpen örömmel állapítják meg, hogy hazájuk ifjúságában a megértés és az együttműködés erős akarása él. Az ifjúságnak az a meggyőződése, hogy a nemzetiségi kisebbségek nehéz kérdését igazságos, humanus és békés úton kell megoldani. Csak demokratikus

Új rétegek beáramlására van szükség, hogy ez a munka eredményes legyen, olyan rétegekre, amelyek eddig csaknem teljesen ki voltak rekesztve a kisebbségi kultúrmunkából. Most ezek a rétegek eljöttek, utat építettek és az útra léptek, hogy a kisebbség kultúrájának elsorvadását megakadályozzák. Talán különös lesz sokak előtt, hogy éppen a nemzetközi világszemléletű munkásság az, amely ezért harcol. Nézzon azonban mélyebben a dolgok mögé és meg fogja látni, ebben a lépésben is az internacionalizmus nemzetiségvállalásának az értelmét. Csak úgy tudunk igazán nemzetközi kultúrát építeni, ha az alapot, a nemzeti kultúrát megvédjük nemcsak a magyar, de valamennyi nemzetiségi vonatkozásban.

Mindamellett nem szabad a túlzott általánosítás hibájába esnünk. Kultúrmozdulásról van szó és így az ideológiai alapok körvonalazása nélkül elgondolni sem lehet azokat a formákat, melyek közt a Parlament határozatai megvalósíthatók volnának. A szabad szellem hangoztatása mellett határozottabb irányú kultúrprogramot kellett volna adni, ami, reméljük a Tavaszi Parlament beígért további összejövetelei folytán ki is fog kristályosodni.

és szabad rezsim segítheti elő ezt a megoldást. Tekintve, hogy mindennek elengedhetetlen előfeltétele a világbéke biztosítása, a demokratikus ifjúságnak mindent meg kell tennie arra nézve, hogy az egész világ pacifista erőit egy széles, legyőzhetetlen frontba tömörítse a béke védelmére.

„Mi, diákok, kik a francia demokratikus köztársaság területén élünk, mely a találkozást számunkra lehetővé tette, lelkesítve azon példától, amit a francia nép a szabadság megteremtésével és megvédésével mutatott, felhívjuk a világ ifjúságát, hogy tudását